

Column

‘Kortom, het blijkt dat andere landen taakspecialisatie helemaal niet zien zitten’

Sergei Boeke is politiek adviseur bij het NAVO-hoofdkwartier JSEC in Duitsland. Hij schrijft op persoonlijke titel.

De discussie over taakspecialisatie laait weer op. Ko Colijn, tien jaar lang columnist voor het Marineblad, deed onlangs nog een duit in het zakje. Hij pleitte voor het opheffen van grote delen van de marine, zodat geïnvesteerd kon worden in de landmacht. Andere landen zouden dan de maritieme taken (inclusief bescherming van de Caribische eilanden) overnemen. Taakspecialisatie heeft een achterliggend, nobel idee. EU-landen besteden namelijk gezamenlijk een kleine € 200 miljard aan Defensie, maar krijgen hier relatief weinig voor terug. Het Europese defensielandschap is enorm versnipperd. Elk land houdt kleine aantallen fregatten, tanks en ander materieel - vaak van verschillende (nationale) fabrikanten - zelf in stand. Voorts beschikt elk land over zijn eigen trainings- en onderhoudsfaciliteiten, en natuurlijk de *overhead* om alles in stand te houden. Stel nou dat landen besluiten om militaire taken in onderling overleg uit te ruilen. Ze specialiseren zich op enkele taken en laten anderen over aan partners. Dit zou een enorme efficiencywinst opleveren, met veel meer gevechtskracht voor hetzelfde geld. Allemaal prachtig in theorie, alleen in de praktijk werkt het niet.

Nederland heeft al ruime ervaring met eenzijdige taakspecialisatie – het afstoten van eigen taken zonder die van anderen over te nemen. Zo zijn bijvoorbeeld zonder afstemming met de NAVO of de EU de maritieme patrouillevliegthuigen en de tanks volledig wegbezuinigd. Die blijken nu hard nodig te zijn en we *leasen* inmiddels tanks van Duitsland. Initiatieven in 2003 om gezamenlijk met onze oosterburen de patrouillevliegthuigen in stand te houden zijn in Den Haag van tafel geveegd. De grootste hindernissen voor wederkerige taakspecialisatie liggen op het politieke vlak. Want het overnemen van een taak van een ander schept verplichtingen. Wie garandeert dat men over de uitbestede taken kan beschikken als het nodig is? Misschien ziet de Tweede Kamer het helemaal niet zitten dat Nederlandse eenheden in een bepaald geval voor een ander worden ingezet. ‘Hier zijn afspraken over te maken’, stelt de voorstander van taakspecialisatie. ‘Jazeker’, antwoordt de scepticus. ‘Kijk maar hoe goed Nederland zijn afspraken nakomt op bijvoorbeeld defensie-uitgaven. Kijk maar naar de divergerende besluiten van Europese hoofdsteden inzake missies in Irak, Libië of Afghanistan. Of vraag aan de Britten of ze ooit de UK/NL *Amphibious Landing Force* wilden inzetten voor een ernstoperatie en wat het antwoord toen was uit Den Haag’. Kortom, het blijkt dat andere landen taakspecialisatie helemaal niet zien zitten. De titel van een interdepartementaal beleidsonderzoek in 2003 vatte het destijds scherp samen: ‘Taakspecialisatie: het schiet niet echt op’. Er is sindsdien weinig veranderd.

Samenwerking tussen krijgsmachten blijft een groot goed, en er kan zeker meer winst worden geboekt door *pooling & sharing*, gezamenlijk ontwerp, aankoop en onderhoud van materieel, en zelfs het verder integreren van eenheden. Maar taakspecialisatie blijft een illusie. Het is een vernuftig argument om uiteindelijk voor een dubbeltje op de eerste rij te zitten en meestal een excuus om verder te bezuinigen. Net zoals het idee van een Europees leger – overigens vaak in één adem genoemd met taakspecialisatie – wordt hierbij het paard achter de wagen gespannen. Het specialiseren in militaire taken betekent impliciet ook het specialiseren in politieke taken. De Tweede Kamer zou niet meer alleen het laatste woord moeten hebben over de inzet van gedeelde taken en de betrokken Nederlandse militairen. De besluitvorming zou logischerwijs gezamenlijk met de taakspecialisatiepartner(s) moeten plaatsvinden of zelfs naar een hoger niveau (Brussel) moeten worden getild. Dit is pas echt een discussie zonder einde; eentje waar eveneens de praktijk het wint van de ideologie.